

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl. za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šol h in za dija ke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske pete vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodne tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Cesarjeviča Rudolfa zaroka

vzbuja, kakor vsaka druga vesela dogodka v cesarski obojeli, tudi po vseh slovenskih deželah veliko národno radost ter o tej priliki naš prosti kmet, kakor gospoda po mestih se stanovniki vse širne avstro-ogerske monarhije bodočemu svojemu vladarju kaže svojo neomahljivo udanost ter mu iz srca čestita na srečnem izboru zakonske družice, v kateri bode — če Bog dá — spoštoval in ljubil nekaj svojo prevzvišeno cesarico.

Zgodovina, omenjajoča avstrijskih presvetlih vladarjev porók, pravi, da so se potomci Rudolfa habsburgskemu ženili takó, da velí uže prastara prislovica: naj se vojskuje drugi, a ti, srečna Avstrija, se ženi. In res, habsburgskega prestola vladarji so dosegli svojo največjo moč in so najbolj razširjevali državo s tem, da so se ugodno ženili. Kakor nobedne druge države monarhi, so presvetli cesarji habsburgske rodovine dolgo let gospodovali v Nemčiji, Italiji, Belgiji — recimo v vsej Evropi, a po nekoliko tudi v Ameriki in Afriki.

Toda, kar se je pridobilo z ženitbami, je bilo treba z orožjem v rokah in krvjó braniti nasproti sovražnikom. V dolgih stoletjih se je sicer od habsburgskega prestola odtrgala Španija, Belgija, Amerika, Italija in Nemčija — ali, kar mu je še ostalo, priklenjeno je nánj z najjačimi vezmi vernosti in ljubezni, združeno po skupnih interesih dinastije in narodov.

Zatorej — kakor je jasno, zdaj nij več treba, da bi politika uplivala na zakonske zveze naših presvetlih vladarjev. Njih vzvišene rodovine udje, in celó tisti, katerim bode kdaj dejati na glavo cesarsko krono ter ki vzmó v

desnico vladarsko žezlo — mogó zdaj izbirati svojih življenskih tovarišic brez vsega ozira, jedino kakor jim velewa srce.

Takisto je storil tudi naš cesarjevič Rudolf, izbravši, si slušajoč notranji glas, zaročnico in bodočo cesarico, katera ima z njim nekoč skrbeti o blagostanji in sreči razsežne avstro-ogerske monarhije mnogorodnih stanovnikov.

Razen v dvorskih krogih pozná malo kdo natančneje kraljičino Štefanijo, krasno mlado zaročnico našega presvetlega cesarjeviča-naslednika. Ali, vsemu svetu je znana v vsakem obziru vzorna kraljevska rodovina belgijska, katera se odlikuje z vsemi krepostmi v ožjem svojem obiteljskem in v širjem državljanskem življenji. Jasen dokaz nam je to, da je vsa Belgija ponosna na svojo vladarsko hišo, ter da se ceni srečno, imeti takó visoko izobraženega in modrega kralja, cenčega nad vse izvrševanje narodnih pravic.

Avstrijski narodje, mej njimi osobito Slovani, so zmirom in o vsacem dogodjaji, ki se je dotikal visoke habsburgske dinastije, ognjevitó pokazovali svoje sočutje. Pod zdanjim vladarjem jim je dajalo pogum ter zaupanje gaslo njegovo: viribus unitis. Dasi se to gaslo v vsacem slučaju do danes nij uresničevalo, nadejati se je tega vendar za bodočnost, ko se bodo duhovi, denes vzburjeni, pomirili, in morebiti je baš usojeno mlademu visokemu zaročencu, bodočemu cesarju avstrijskemu, da se bode od njegovega očeta zapričeto delo, umirovljenje narodov avstrijskih, pod vladanjem Rudolfovim popolnem izvršilo. Mladi cesarjevič Rudolf, o katerem se glasi, da gorko ljubi resnico in pravico, katera se je v habsburgske dinastiji zmirom negovala, on bode kasneje tudi

spoznal, da trdna podloga avstrijskemu cesarstvu je zadovoljstvo narodov avstrijskih. Da pa tudi do tega še pridemo, tega se nadejamo s preverjenjem.

Naša situacija.

IV.

Dober vojskovodja se ne zadovoljava se srečno pozicijo sprednjih straž, niti ne z vspehom, katerega si priboré le nekateri oddelki njega vojske. On ne miruje prej, dokler se ne ovenča z lavorjem vsa vojska. In tudi potem, kadar nastopijo mirni dnevi, ne polaga rok v naročje temu velja mu tudi tedaj prislovica: Resni boj naj bode le oddihljaj, polajšanje vojski po mirnem delu.

Slovenski narod naj bode vojska, katera je v vednem orožji. Ne oslepé naj nas momentanni vspehi. Tudi, če pridejo boljši časi, obračajmo oko le v bodočnost, vadimo se v orožji za končno vseobčo zmago, Delo je bilo dozda in bode po sedaj naše gáslo. In koliko nagromadenega dela je pred nami. Boljša doba, ki nam vzhaja zdaj, nam je le porok uspešnega delovanja v bodočnosti, a nikakor ne rezultat, ki zadovoljava naše zahteve.

„Virtus sola nemini donó datur“, omika in po omiki prava svoboda se ne darujeta nikomur, se ne priborita v momentannej najhujšej borbi, nego se pridobivata le s trudom mnogih desetletij. Najprvo najimennitnejše delo v bodočnosti nam je dakle zboljšanje svojih močij, — in to je le po omiki mogoče.

Omike naj nam da, kdor nas ljubi, to je dobrih učilnic naj nam preskrbi, komur so na srce naši interesi. Pomagaj si sam, in usoda ti pomore. Ne utrudimo se sami, zahtevati

Listek.

Listi iz Italije.

IX.

Gospa! Le predobro čutim, da Vam Benetke ne morem tako popisati, kakor bi želeli Vi, ki ste se za to lepo mesto navdušili po Shakespearu, kateri je napisal dve svoji najlepši deli z dejanjem v njih se vršečem. Nehčem Vam pa tudi mesta, katero se mora videti, ako človek hoče konči priličen pojem o njem dobiti, natančno popisovati, temveč zadoštim naj le svojej obljudi, da Vam iz Italije sem ter tja kaj pišem. Vi bi morebiti rajše videli, da Vam poročam o dogodbah svojega potovanja, ki se hitro spreminja in ima zatorej večjo mikavnost; toda jaz si ne morem drugače, nego da Vas opozorim na vse to, kar je mene zanimalo, in zavoljo tega hočem Vas končno še dolgočasiti s površnim popisom prvega nadstropja vojevodske palače beneške.

Sicer bi bil imel s prvim nadstropjem za-

četi, a združen končati; ali, ker sem si jaz prej ogledal drugo, nego-li prvo, ne privoščim tudi Vam v tem oziru nikakšne prednosti, če se Vam prav to morebiti zdi, jako — negalantno.

Prišedši iz drugega nadstropja sem stopil v prvem najpreje v „Sala del Maggior Consiglio“, v dvorano 52 metrov dolgo in 22 metrov široko, v kateri se je nekaj zbiral veliki sovét beneške republike, ki je bil sestavljen iz členov onih rodbin, katere so bile mej „Nobile“ upisane v zlatej knjigi. Ta čisto v aristokratskem duhu ozaljšana dvorana — ako abstrahiramo od umetelnosti, ki ne pozna niti demokratizma niti aristokratizma kot taci — je pač pozneje doživela nekaj, o čemer bi se bile karjatiče nad kaminom, ako bi sploh imele obeutek, čudile; doživela je namreč, da so leta 1848. v njej zborovali možje, popolnem različni od nekdanjih aristokratskih velikih svetovalcev republike, možje ljudovlade pod diktatorjem Maninom.

Ali, ker nij moj namen, spuščati se tu v

popisovanje zgodovinskih dogodkov, omenjam le, da je ta dvorana zanimiva posebno zavoljo tega, ker v njej visi največja z oljnatimi barvami na platno slikana podoba celega sveta, namreč „Raj“ Jakoba Tintoretta. Vendar upliva ta slika na opazovalca zaradi nje množine osob in glav jako utrudljivo, ter néma nikakor one umeteljniške vrednosti, kakor ostala v tej palači ohranjena dela imenovanega slikarja. Po stenah in stropi je tudi v tej dvorani obilo prekrasnih alegoričnih in zgodovinskih slik onih umetelnikov, katere sem imenoval v prejšnjem svojem listu.

Kadar iz te dvorane človek stopi na balkon nad obrežjem „degli Schiavoni“, odpre se mu očarljiv pogled na veliki kanal in otok Giudecca, in ne more se z lepa ločiti od tega mesta, posebno, ako je vreme prijetno in silna množica črno barvanih in z jednake boje suknom prepetih gondol ter družih ladij šviga sem ter tja. Meni se je pogled na vse to, kakor tudi na množico mornarjev, postopačev, vojakov in izprehajajočih se po „Riva degli

Dopisi.

Z Dunaja 11. marca. [Izv. dopis.] Kmalu se bodo zgodile neke imenitne izpremembe v višjih administrativnih krogih. Po imenovanju barona Conrada za učnega ministra izprazneno je mesto cesarskega namestnika za Nižje-Avstrijsko. S početka se je govorilo, da si je Conrad pridržal pravico v svojo prejšnjo službo nazaj stopiti, da se tedaj ne bode imenoval novi cesarski namestnik. A to nij bilo res in bi tudi ne dalo lahko izvršiti se, ker v glavnem mestu ne more ostati taka imenitna služba delj časa samo provizorično oskrbljena. Poklican bo torej na Dunaj moravski cesarski namestnik Possinger, v Brno pa je, kakor se za gotovo sliši, designiran vaš deželni predsednik g. vit. Kalina, ki je češkega jezika zmožen in po svojem poslovanju na Kranjskem zelo čislán v vladnih krogih. Kdo bi potem na Kranjsko prišel za predsednika, nij znano in menda še tudi ne določeno. G. vit. Kalina je zdaj tukaj in ostane še nekaj časa. Kranjska bi z njegovim odhodom izgubila pravičnega moža, ki je ostal, kar je pri nastopu obljubil, objektivni proti političnim strankam.

Z Dunaja 11. marca. [Izv. dop.] Avstrijska vnarnja politika, katero je grof Andrassy napeljal popolnem v nemško prusko vodo, ki se pa v pruskej reki vendar še nij vtopila, bode se nedavno morala odločiti, ali se uda čisto nemškemu pritisku, ali pa da se nasloni na Slovanstvo, v katerem je Avstriji jedini spas. Avstrija je v nemškem „bundu“ nekdanj svirala na prve gosli, katere jej je pa v zadnjem vojni Prusija iz rok izpulila; temu je sledilo hladno opaževanje mej obema državama, dokler se nijsta Andrassy in Bismark pobratila; a to Bismarku nij še dosti. On hoče zdaj — kakor namiguje berlinska „Germania“ — tudi to, da stopi Avstrija v „organično državnoopravno razmero“ k Nemčiji, ali z družimi besedami: Avstrija naj pristopi k nemškemu „bundu“, a njemu ne na čelo, nego tako kakor Saska, Bavarija in druge nemške države, ki so se v nemštvu vtopile popolnoma; po Bismarkovej volji naj bi iskala tudi Avstrija obrambe v Nemcih, zato pa bi bila zavezana Avstrija brezpogojno svoje vojake — slovanske sinove — pošiljati Nemčiji na pomoč. Ali je Avstrija uže res tako propala, da naj bi se naslanjala na ono državo, ki jo najbolj črti uže od negdaj? Merodajni krogi naj bodo preverjeni, da avstrijski Slovanje niti

joče vodene ceste, ki se Vam od tu zde kakor višnjekasti trakovi; lagune, ki mesto obdajajo od vseh strani; a pod Vami velikanski trg sv. Marka, kjer vse mrgoli kakor na mravljišči, kjer so ravnokar otroci prinesli hrane golobom, ki imajo svoja gnezda po prokuracijah in na cerkvi sv. Marka in kateri sedaj v strahovitem številu frče od vseh strani, tako da so skoro pokrili dober četrti del trga; — to mora človek še le videti, da si more napraviti nekakšen pojem o tem prizoru.

V stolpu sem našel podpis čeha Kyselaka o katerem je znano, da nij niti v Švici niti kje drugje nobedne visoke gore niti nobednega drugega vzvišenega kraja, kamor bi on ne bil zlezal; res, zelo pogrešal sem tukaj tudi podpis našega vrlega gospoda Kadilnika menda zato, ker tudi njemu, kakor veste, nobedna gora rij previsoka, — a vsak stolp prenizek.

V Italiji, dne 4. februarija 1880.

o kakej navadnej zvezi z Nemci nehčejo vedeti, in — avstrijski Slovanje imamo večino.

Iz Zagreba 10. marca. [Izv. dopis.] Včeraj dné 9. marca je tukaj umrl odvetnik, bivši zagrebški župan, prvosednik pravoslavnej grško-iztočnej občini, član odvetniškega odbora, član ravnateljstva in zastopnik I. hrvatske hranilnice, Štefan Vrabčević, imejoč 72 let. Pokojnik se je rodil v vasi Ivanec, pripadajočej graščini ludbreškej. Bil je sin siromašnih roditeljev, in je, dovršivši ljudske šole ter želeč nadaljevati studije svoje, storil odločen korak, napotivši se jedino z dvema srajcama in kosom kruha v žepu v Zagreb. Tam je z odličnim uspehom zvršil gimnazij in si tudi še jurist se poučevanjem služil svoj kruh. Pozneje si je izbral advokaturu ter je uže po dveletnej praksi izvrstno napravil izpit. Vrabčević je bil jeden izmej najboljših odvetnikov zagrebških, a poleg tega je bil obče spoštovan in priljubljen mož. L. 1872 ga je pravoslavna grško-iztočna cerkvena občina izbrala svojim prvosednikom. Mesto zagrebško ga je izvolilo l. 1873 svojim županom, kateri posel je opravljal pokojnik na vseobčo zadovoljnost. Vrabčević je do svojega 70. leta bil vedno zdrav in čvrst, pred tremi leti pak je bolehati jel na pljučih. Meseca decembra lanskega leta je spisal svoj životopis, kateri se je takoj po njega smrti izročil, kakor je Vrabčević sam zahteval, uredništvu „Agr. Ztg.“ Omenjeni list je res v denašnjejši številki priobčil to zanimivo biografijo in ob jednem tudi ponatisnil „parte-list“, katerega si je bil sestavil pokojnik istotako sam. Vrabčević je svoj životopis hotel poslati v javnost za to, da bi z njim opozoril imovite ljudi na mnoge ubožne a nadarjene dijake, da bi se jih usmilili ter jih potem, kakor so njega, podpirali in bi se tem načinom lahko vzgajalo obilo vrlih in domovini koristnih državljanov. Blagodušni pokojnik je v svojej oporoki sam dal lep vzgled radodarnosti, odmenivši 5000 gl. zakladom za stipendij siromašnemu dijaku, 5000 gl. za „al fresco“ slikarije v zagrebškej pravoslavnej cerkvi. Občini pravoslavnih vernikov, vseučilišču hrvatskemu in ljudskej kuhinji je dal 1000 gl., jugoslovanskej akademiji 300 gl. Mestnim siromakom, ubožnim pravnikom, siromašnim gimnazijcem, učiteljskej zadrugi, narodnej školi, pevskeemu društvu „Kolo“, požarne straži itd. je poklonil po 200 gl., mnogim drugim človekoljubnim zavodom vsakemu po 100 gold. — vkupna vsota vseh daril je 15.700 gl. Tudi svojih služabnikov nij pozabil ta vrli mož, in celo prijateljem je podčlil mnogo dragocenih stvari v spomin. Vsak narod bi si gotovo želel imeti mnogo takšnih odličnih mož in blagih — narodnih mecenov.

Domače stvari.

— („Jour fix“) svoj ima „Sokol“ denes zvečer v tukajšnjejši čitalniškej restavraciji.

— (Vabilo k velikej besedi) v narodnej čitalnici ljubljanskej v nedeljo dne 14. marcija 1880. Program: 1. Veit — „Praga“, mošk zbor. 2. Preširen — „Povodni mož“, deklamacija. 3. Nedvčd — „Oblakom“, mešan zbor. 4. Reinhard Aug. — Scena iz Rihard Wagnerjevega „Lohengrina“ za violoncelo, harmonij in glasovir, igrajo gospodje Viktor Parma, Alfred Ledenik in Josip Majar. 5. Förster — „Ave Marija“ iz operete „Gorenjski slavček“, mešan zbor, spremlja na harmoniju g. Alfred Ledenik. 6. Ch. Cououd — „Meditation sur Faust“, za glasovir harmonij in gosli, igrajo gospodje Alfred Le-

denik, Viktor Parma in Josip Majar. 7. „Sam ne vé kaj hoče.“ Dramatična gluma v jednem in v 1/8 dejanji, poslovenil Andrejčkov Jože. Začetek ob poluosmej uri zvečer. Amerikanski harmonij (Estey-Cottage-orglje) je g. Alfred Ledenik za to besedo čitalnici blagovoljno prepustil. V to besedo svoje čestite družbenike uljudno vabi odbor čitalnični.

— (Javna predavanja v Vipavi.) V nedeljo dne 14. t. m. popoldne ob pétéj uri bode predaval v g. Ant. Uršičevej dvorani g. Fr. Ks. v. Štajer, notarijatski kandidat v Vipavi, „o poklicu ženske v socialnem življenji.“ Dohodki dobrodelnih predavanj so namenjeni vipavskim po slabih letinah osiromašenim rodbinam, zato se je nadejati obilne udeležbe.

— (Sodnikom na Vrhniku) je imenovan dr. Karel Paener, dozda okrajne sodnije adjunkt v Mariboru. — Premeščen je iz Slovenjega gradca v Ribnico sodnik Fran Peharec.

— (Poskušen samoumor.) Na Vrhniko odpuščeni vojak domačega Kuhnovega polka št. 17, Friderik Križaj po imeni, se je dné 6. t. m. hotel sam usmrtiti, strelivši si iz samokresa sè svinčeniimi zrnji (šreteljni) nabasane v levo stran prsij — a se je slabo pogodil. Nevarno ranjenega so prenesli v ljubljansko bolnico.

— (Ogenj) je dné 24. m. m. v Zgornjem Tuhinji v kámeniškem okraji razdejal streho mežnarije, v katerej imata stanovanje učitelj in cerkovnik. Tudi lesena kočja za krmo je pogorela. Škoda, ki nij bila zavarovana, iznaša okolo 500 gold. Pravijo, da so zažgali otroci, igrajoči se z užigalnimi klinčki.

— (Iz Ptuja) se nam dne 11. t. m. piše: Včeraj dopoldne je v vasi Podbrež, pol ure od našega mesta oddaljenej, začelo goreti ter je ogenj upepelil osem hiš in mnogo gospodarskih poslopij. Zavarovani so bili samo štirje pogorelci, a štirje ne. Nevarnost je bila tem večja, ker je pihal močan veter. — V Karčevini poleg Ptuja je pak nedavno 5 letna deklica užgala gospodarsko poslopje posestniku J. Sajarju.

— (Novačenje v Trstu) se je — kakor piše „Ed.“ — izvršilo za letos. Okoliški zdravi fantje so bili večjidel potrjeni, mestnih pa jako malo, ker so sploh mršavi in pokvarjeni zaradi raznih skrivnih holecznij. Tako mora okoličan plačevati krvavi davek za mesto, ako pa zahteva, naj bi se vsaj jedna štirirazredna šola napravila za slovanske sinove, odgovarja se mu, da je treba nij in da magistrat uže tako za slovanske šole plačuje preveč. Lahi imajo vsega obilo, popolnem nepotreben je njim gimnazij, za realko so zidali krasno poslopje a Slovencem nehté preskrbeti niti jedne popolne normalke. Res je nam mačeha tržaška mestna gospodska!

— (Duhovenske izpremembe v krškem škofistvu.) Č. g. Šrvicej Mat. oskrbljuje dekanijo Doberlovaško; č. g. O. Maurus Kolman gre v benediktinski samostan v Solnemgradu nazaj in namesto njega pride O. Korbinijan Meier v Bitinje za farnega vikarja. — Za provizorja gresta č. g. Karš Val. v Doberloves in Šumah Val. k Jezeru. — Za kaplane pridejo č. g. Mat. v. Val. v Št. Mihi pri Pliberku, G. gl. majer Jož. v Zgornjo Belo, Warmuth Klem. v Motnico, Hajn Jož. v Sovodje in frančiškan O. Bernard Fischnaller v Etten-dorf. — Č. g. Küfer Jož. oskrbljuje dekanijo

pomočkov omike, in dosežemo jih gotovo. In v prvi vrsti so tu narodne učilnice. Rekli smo v prejšnjih člankih, da masa našega naroda, naše prosto ljudstvo nij v pravem razmerju z meščanskim, in zaradi tega še ne samo stalno, — neomahljiva pomoč v skupnem boji. Narodne učilnice jedine ga mogó poučiti, da se zaveda svojih pravic, one naj bi mu kazale dolžnosti vsakega posameznega državljana, mu bistrile oči, da vidi, kaj mu koristi, kaj škoduje, kdo mu je prijatelj, kdo sovražnik.

Stoprav potem, ko si ustvarimo brez izjeme dobrih narodnih učilnic, kadar zasejemo v prosti življí iskro omike, razvijó se nam tako rekoč brez truda višje učilnice v domačem duhu, in se nam ne izgubode nobeden talent.

Očistite narod tujega duha in on je moč, s katero se računi lahko v vsakem položaji, pokažite mu, da ima tudi on dovolj, morda več naravnih močij, kot njegovi sosedje in s ponosom bode dohitel, kar je zamudil v minulosti.

Podlaga vsemu vzvišenemu delovanju je vsekako ugoden materialen stan. Ubožnost in potem hlapčevska ponižnost ter uklanjanje imovitejšemu sosedu je glavna ovira v omiki našega ljudstva, in jeden prvih vzrokov, da se zlorabijo njega najsvetejše pravice.

Pomagajmo materialno kmetu in rešimo ga nevednosti. A s čim nam je moči boljše pomoči mu kakor baš s koristnimi narodnimi zavodi, s posojilnicami, založnicami, kamor se lahko zateka v stiski k svojim, ne k tujcem, kateri ga obično naposled izmolzejo duševno in materialno. Kakó lepa je naša domovina, koliko naravnih zakladov še počiva v njej, koliko pridelkov rodi, in tudi v komunikacijskem oziru leži ugodno. Samo pokazati je treba, kje vabijo lepi dobički delavno roko, in to so dobre obrtnijske in trgovske šole. Slovenski kmet si ne pomore s samim kmetijstvom. On néma toliko polja in tudi konkurenca bogatejših dežel znižuje ceno njegovim pridelkom.

Trgovati mora, kazati mora tujcem po trgovskem potu, da je tu še mnogo prilike za industrijo. Vzemimo za primer gorato severno Tirolsko. O svojih pridelkih bi se niti četrta leta ne mogla živeti, in vendar rečemo lahko, da je nje materialni stan desetkrat ugodnejši nego li oni naših gorjancev, da tam živé ljudje z malim trudom boljše, kakor naši naj-

večji posestniki. Umno gospodarstvo, industrija, kupčija tudi ljudem v najmanjših občinah dadé živeti srečno in zadovoljno.

Po takem premišljevanji pridemo zopet na prejšnje svoje premise: dajte našemu narodu prave omike, dajte mu narodnih šol, — in pomorete mu s tem tudi materialno.

Naposled ponavljamo še jedenkrat: Mi smo zadovoljni koncem svojega tridesetletnega boja, kajti vedri se nam uže politično obnebeje. A stopajočim v novo dobo, nam bodi prva skrb narodna omika, narodne šole, povzdiga narodnega blagostanja.

Če ostanemo zvesti svojemu principu, se nam nij treba bati recenzije prihodnje dóbe zopetnih trideset let, kajti začetek je bil težak, a vsaka stopinja v bodočnosti nam bode olajšana po iskustvih in v boji utrjenih rokah, katerih naj nam obilo blagoslovi večna previdnost! —

L—.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 12. marca.

V **državnem zboru** se je v sredo pričela debata o arlbergskeji železnici, ter se v današnji seji nadaljuje. Glasi se, da hočejo tudi avtonomisti glasovati za grajenje te železnice, ki je Avstriji potrebna, da more nemškim samopašnim gospodarskim nameram uspešno nasproti stopiti.

Legalizacijski odsek je izvršil svoje drugo poročilo, ki se drži načela, da se v ónih deželah, ki so se izjavile za odpravljenje prisilnega legalizovanja, naj se to tudi odpravi.

Budžetni odsek je sprejel vladno predlogo o nadaljnjem pobiranju davkov; o kreditnej operaciji 20 milijonov zlate rente se je sklenilo oddati to predlogo posebnemu odseku, v kateri so bili voljeni Klun, Hohenwart in Dunajevski.

V skupnem **finančnem** ministerstvu kriza še nij rešena. Gotovo je to, da odstopi baron Hofmann, kdo pa pride na njegovo mesto, to še nij določeno; eni pravijo, da Szlavý, predsednik peštanske zbornice, drugi pa da Szell; velike važnosti mesto skupnega blagajničarja nij bilo doslej nígdar, zato bi ne bilo nič krivega, če je zasede tudi kak Magjar.

Vnanje države.

Črnogorska vlada je baje po italijanskeji javila turški vladi nov in zadnji svoj predlog gledé zamenitve ozemlja; če se ta njen predlog ne sprejme, potem se hoče Črna gora držati berlinskega dogovora. Da je pa za vsak slučaj Črna gora pripravljena, za to zbira vojake v Podgorici in Kolašinu.

Srbsko vojno ministerstvo je baš izvršilo reorganizacijo srbske armade. Dotični načrt, ki se bode spomladi predložil skupščini, določuje, da imajo vsi srbski podaniki pri vojaci služiti od 20. do 50. leta. Armada je razdeljena v stoječo vojsko in narodno vojsko ali milico. Prva, v katero pripadajo rezervniki četririh let dosluženih vojakov, broji 25.000 móž. Narodna vojska pa šteje 215.000 móž. Poljska artiljerija ima 32 baterij.

Italijanski irredentariji so po svojej navadi slavili 10. t. m. obletnico smrti **Mazzini**-ja. V Rimu so Mazzinijev kip ozaljšali z vencí, na katerih so bili podpisani „Italijani juliških planin“. Redarstvo je baje hotelo te vence odpraviti, česar pa ljudstvo nij pustilo in pričel se je boj za te vence, katere so deloma raztrgali, a so potem posamične kosove dejali zopet na Mazzinijev kip. Tudi v Genovi, rojstvenem mestu Mazzinijevem so praznovali obletnico njega smrti.

Levičarji **francoske** zbornice poslanecv so 10. t. m. sklenili, da se članek VII. znanege naučnega zakona mora sprejeti in da mora senat svoj sklep popraviti. Teško je verjeti, da bi senat v drugem branji tega zakona drugače glasoval nego je prvokrat, kajti protivniki člana VII dobivajo presilne podpore v možeh, kakor so Dufaure, Jules Simon, Labor-daye, Littré itd. kojim se nazadnjaštva ne more očitati, pravi republikanci in duhoviti učenjaki, ki so pa vendar govorili zoper člen VII. in zoper njega glasovali, da-si je bilo celo ministerstvo in Gambetta za sprejetje; mogoče da bode senat svoj ukrep kaj ublažil, modificiral, ovrgel ga gotovo ne bo.

Tudi sè slovanskega stališča smatrano so volilske priprave na **Angleškem** od velike važnosti, kajti ako pri volitvah za prihodnji parlament zmorejo angleški liberalci, vržen je Beaconsfield, najljutejši sovražnik Slovanom. Mr. Shaw, vodja Ircev, je na Irsko poslal volilsk oklic, v katerem obtožuje dozdanjo vlado, da za Irsko nij še ničesa storila, da je strašno nevedna in malomarna. Beaconsfield da se laže in da moti javno mnenje. Tudi liberalci so stopili uže v volilski boj ter izdali proglas do volilcev; a tudi sir Northcote je izdal proglas, s katerim brani dozdanjo vlado. Zanimiv je v zdanjem trenutku posebno angleški volilski imenik. Zjedinjena kraljevina šteje 2.299.229 volilcev ali taci volilci državljani, ki so svoje ime vpisali v volilski imenik. Mnogo volilcev pa tega nij storilo, vendar se je čísló volilcih namnožilo od l. 1868 za 543.440. Mej posamičnimi okraji ima največ volilcev Birmingham, namreč 65.026, Glasgow jih ima 61.069, Liverpool 61.026, Manchester s Salfordom 83.874. Birmingham, Glasgow, Liverpool in Manchester imajo več volilcev nego vsi ostali irski mestni volilski okraji vkupé. Najmenj volilcev ima irsko mesto Portarlington, samo 142. London se razdeluje v več volilcih okrajev.

Schiavoni“, kjer je bilo vsak trenotek opaziti kak nov zanimiv prizor mej mnogimi kričecimi, žvižgajočimi in pevajočimi ljudmi, takó bil po vseči, da bi bil stal tam dolge ure neprestano opazujoč, ako bi me ne bil opozoril prijatelj, da je uže skoraj tri ura, o katerem časi se zapirajo dvorane palače.

Stopila sva zatorej v „Sala dello Scrutinio“, kjer me je posebno zanimala slika nad glavnimi vratmi, v katerej predstavlja Palma mlajši poslednjo sodbo. Mlada, z vsemi atributi lepega ženskega telesa obdarovana deklica, katero je slikar uvrstil mej pogublence, ki jih ravno, — kakor se zdi, posebno dobrosrčen in jovijalen vrag goni pred soboj v večno pogubljenje — je nekdanja slikarjeva ljubica, nad katero se je umetelnik, ker ga je brez uzroka zapustila, na ta ne ravno plemeniti način maščeval, a jo s tem vendar ovekovečil. Vse druge v tej dvorani nahajajoče se slike predstavljajo isto tako, kakor prej popisane, zgodovinske dogodke in alegorije, ali po neko-

liko življenji posnete in po nekoliko poznejše izgotovljene podobe dožev.

Knjižnice sv. Marka, katera hrani jako znamenitih starih del ter več rokopisov in numizmatičnih zbirek, nij mi bilo zavoljo kratkosti časa mogoče ogledati; zato sva s prijateljem hitro stopile še v one dvorane, ki so nekda bile odločene dožem za stanovanje, a dandenes služijo za arheološki muzej. V vseh teh dvorinah so razstavljeni kipi starih, grških in rimskih kiparjev, toda večina v jako slabem stanu in le malo je popolnem shranjenih. Te kipe so nabrali Benečani o vojskah, ki so jih imeli na iztoku.

V tretjej dvorani me je najboljše zanimal zemljevid vesoljnega sveta, kakor si ga je bil mislil v petnajstem stoletji živeči menih Fra Mauro. Zemljevid je zanimiv ne le po primitivnem zapopadku menihovem — kajti grški geografi so o svetu imeli popolnejše zemljevide — temveč tudi po poskušnji menihovej, da sestavi etnografični pregled zemlje. Prav rad

bi si bil ta zemljevid natančneje ogledal, a uže sta na trgu sv. Marka stoječa bronasta moža — po katerih vzoru sta napravljena tudi tržaška Mihec in Jakec na municipalnem zvoniku — udarjala sè svojimi kládívi po zvonovih ter naznanila tretjo uro. Zapustila sva dakle s prijateljem palačo nekdanjih mogočnih predsednikov pomorske republike, a rečem Vam, da nikdar ne bi opustil teh dvoran in soban ogledati si z novega, in naj bi še tolikokrat imel priliko priti v Benetke.

Jaz imam, gospa posebno veselje ogledovati si mest, v katerih še nijsem bil, in sicer s kake višave, ker se na ta način najlaglje orijentiram o njih legi. Šla sva zatorej s prijateljem na izprehod — v pravem pomenu besede, kajti pot gori človeka čisto nič ne utruji — v stolp sv. Marka. Kako veličasten pogled se nama je odprl od tod, mi nij možno popisati. Veliki konglomerat različno zidanih hiš z neizmerno raznovrstnostjo streh; množica stolpov in cerkvenih kupelj, po mestu se vi-

Brežko. — Prezentirani so č. gg.: Frank Albert za župnijo Radovče, Primožič Val. za Št. Mihel v Škofičih in Kranjec And. za Osoje. — Umrli so č. gg.: Lijavnik Jan., prošt in dekan v Doberlivesi; Urankar Štef., Pfefer Mark. in Gross Jurij, župniki; Schifer Fr., dekan in prošt v Brežicah in O. Otmar Gahovec, gimnazijski ravnatelj v Št. Pavlu.

Poslano.

V soboto dné 7. t. m. za difteritisom zbolelega mojega 7letnega sinu je ukazal g. zdravnik prenesti v bolnico. Posle dveh dnij je siromak ondi umrl, in jaz sem mu hotel napraviti pošten pogreb. Reklo se mi je pa v bolnici, da bodo uže vse preskrbeli sami, če bašti ne mislim svojemu sinu napraviti kakšnega izrednega pogreba. Zadovoljen sem jim tedaj pustil vse v roki. Druzega dné pridem pogledat v bolnico in vprašat, kdaj pokopljó mojega sina, a dejali so mi, da ne vedó in da mrtveca prepeljejo v mrtvašnico, potem grem mrtvaškega ogledu gospoda dr. Ilnerja vprašat, kateri mi pové, da ga zagrebó 10. t. m. popoldne ob treh. Ob 11. uri grem na pokopališče — toda v mrtvašnici nij bilo mojega deteta. Pohitim tija tudi popoldne ob treh, katera ura je bila napovedana za pogrebno — ali tudi sedaj zastoj. Ko začuden vprašam grobokopa, mi ta pové, da so pokopali mojega sina uže opóldne. Jaz si torej usojam javno vprašati, kdo je dal grobokopu pravico, ko je prej pogreb bil na 3. uro določen, to uže ob 12. uri ali morebiti celo veliko prej storiti, in sicer brez duhovna, brez vednosti staršev, katerim je bilo vendar ležeče na tem, da bi bil otrok pokopan po kristijanski, ne pa kakor kakšen hudodelnik ali samomorec, in da bi se bili udeležili pogreba? Ali ne izpodkopuje tako samovoljstvo vse vere in kristijanskega čuvstva?

(98)

Fran Pirkovič.

Tuji.

11. marca:

Pri Slonu: Balaja, Leim iz Dunaja. — Lein. Caprez iz Gracda. — Koitz iz Celja. — Fleischman iz Kočevja. — Supanč iz Dunaja. — Kreilshelm iz Dunaja. — Reiman iz Trsta. — Pri avstrijskem cesarji: Skerbenc iz Železnikov.

Semena in drevesca.

Različna

vrtnarska in poljska semena
in nad 800 lepih mladih požlahtenih

sadnih drevesc

prodaja

F. Kapus,
trgovec.

(68—3)

Celje, 25. februarja 1880.

Zahvala.

Srčno se zahvaljujemo vsem, kateri so
ranjkemu gospodu

Štefanu Bregarju,

c. kr. rač. oficijalu,

z blagim sočutjem, z darovanimi venci in
s premstvom zadnjo čast izkazali.

V Ljubljani, dné 11. marca 1880.

(96)

Žalujoči sorodniki.

Dunajska borza 12. marca.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71	gld.	30	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	71	"	95	"
Zlata renta	86	"	20	"
1460 drž. posojilo	128	"	50	"
Akcije narodne banke	85	"	—	"
Kreditne akcije	299	"	50	"
London	118	"	80	"
Srebro	—	"	—	"
Napol.	9	"	46	"
C. kr. cekini	5	"	58	"
Državne marke	58	"	35	"

Ljubljanski lozi.

V letu trikrat srečkanje.

Glavni dobitki gl. 35.000, 25.000, 20.000

(93—2)

i. t. d.

Najmanjši dobitok 30 gld. a. v.
prodajamo samo po

gld. 25 v pet četrtletnih obrokih po
gld. 5.

Uže ko plača prvi obrok 5 gld., igra
kupec pri prvem srečkanju

dné 2. aprila 1880

tega po realnej kreditnej banki prevzetega lo-
terijnega posojila

z izvirnim lozom à gld. 24.

Te loze, ki se odlikujejo po brezupetnej
varčnosti in izvrstnem igralnem érteži, prodaja
menjalnica administracije

Dunaj, „MERCUR“ Dunaj,
Wollzeille 13, Ch. Chon Wollzeille 13,
in v vseh večjih bankah in menjalnicah.

V Avstro-Ogerskej, Nemčiji, Franciji, Angliji, Rumuniji,
Španiji, Holandiji in Portugaliji branjen

Wilhelmov

antiartritiški antirevmatiški

kri čistilni čaj

(kri čistilen zoper putiko in trganje po udih)

je za

zdravljenje po zimi

jedino in gotovo uplivajoče kri čistilno sredstvo
pripoznano.

Z dovoljenjem
c. kr. dvor. kancelije
vsled sklepa
Dunaj, 7. decembra
1888.

Odločno poskušeno,
Učinek sijajen,
Uspeh izvrsten.

S patentom
Nj. c. kr. veličanstva
zoper ponarejanje
obvarovano.
Dunaj, 12. maja 1870.

Ta čaj sčisti ves organizem; kakor nobeno drugo sredstvo,
preišče to vse dele trupa in odpravi z notranjo uporabo vse nečiste
bolezenske tvarine iz njega; tudi učinek je trajen.

Temeljito ozdravi putiko, trganje po udih in zastarele
bolezni, zmirom gnoječe se rane kakor tudi vse spólske in bolezni
na koži, na telesu ali na lici, kite, sifilistiška ulesa.

Posebno ugoden uspeh ima ta čaj zoper uvred jeter in
ledic, kakor tudi zoper zasto žilo, rmenico, hude bolečine v živcih,
kita in udih, p. tem zoper bolečine v želodeci, pritisk vetrov, zaprejte,
zaprejte vode, polucijo, možko nezmožnost, zoper ženski tok itd.

Bolezni, kakor škropilji, otekline, se brzo in temeljito ozdravé,
ako se neprenehom pije ta čaj, ker je milo razpuščajoče in vodo
odganjajoče sredstvo.

Jedino pravi prireja

Fran Wilhelm, lekarnar v Neunkirchnu (Dol. Avstr.)

Zavitek, razdeljen v 8 šopkov, prirejen po predpisu
zdravnika, z navodom za uporabo v raznih jezicah 1 gld., za kolek
in zavoj posébe 10 novč.

Svarilo. Varovati se je nakupa ponarejanj, ter naj z torej
vsak zahteva vedno le „Wilhelmov antiartritiški antirevmatiški kri
čistilni čaj, ker so priredki, ki slujó samo pod imenom antiartritiških
antirevmatiških kri čistilnih čajev, jedino ponarejeni, ter jaz vedno
svarim pred nakupovanjem tacih.

Da ugodim p. t. obéinstvu, poslal sem in imajo pravi „Wil-
helmov antiartritiški antirevmatiški kri čistilni čaj tudi

v Ljubljani: Peter Lassnik;

Anton Leban, lekar v Postojni; Karel Šavnik, lekar v
Kranji; Fr. Wacha, lekar v Metliki; Dom. Rizzoli, lekar v
Novem mestu. (521—11)

Izdatelj in urednik Makso Armič.

Velika zaloga

posebno dobrega belega ali visoko rdečega

dolenjskega vina

po 5 do 5 1/2 gld. voder proti pošlatvi posode pri

A. Cvenkeljnu,

v Ševndol (Lichtenwald), Štajersko.

(91—2)

Javna dražba.

Na graščini Kravjek (Weinegg) v zati-
škem okraji se bode od dné 16. t. m. 9. uri do-
poludné pričelo prodajati na javnej dražbi vse go-
spodarsko orodje, mej tem mlatilnica in razni
stroji vsake vrste, vozovi, kočije, konjska
oprega in drugo.

I. proste volje se tam prodaja tudi goveda
muriškega in möllthalerskega plemena z bi-
kom vred, trije konji, krma, vino in sodl. (95)

Najboljši

salónsk premog

in

(44—23)

razkrojena drva

po najnižej ceni pri

A. Debevoč, rimska cesta (Gradišče) 19.

Najgotovejša pomoč

kakorkoli bolnim v vratu in prsih

lekarka O. Klementov

tirolski prsni sirup,

jako aromatično okusen, popolnem shranljiv izleček najboljših
tirolskih planinskih zelišč.

Gospodu lekarnarju O. Klementu v Inomostu!

Ker sva ob početku zime hudo kašljala, ter trpela hude muke v prsih in nepre-
nehljivo zasliženje, rabila sva na mnoge svete jaz in moja soproga vaš „tirolski prsni
sirup“; uže v kratkem času sva bila popolnem ozdravljena. Radostno tedaj naznanjava
vam tako srečen učinek vašega izlečka planinskih zelišč, ter se vam najiskrenejše zahvaljujema.

V Inomostu, novembra 1879.

Otto Prechtler,

upok. c. kr. vodja drž. arhiva in pisatelj.

Cena izv. sklenici: 1 gld. av. v.

Osrednja zaloga pri prirejevatelji lekarki O. KLEMENTU v Inomostu.

V Ljubljani: lekar Trnkotzy; v Celovci: lekar Birnbacher.

NB. Pri kupovanju naj se pazi na ime prirejevateljevo in njegovo bram-
beno znamenje: Očino zelišče (edelweiss) z monogramom na
črnej podlogi. (33—8)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.